

Psicologia del Treball

Codi: 102588

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2502443 Psicologia	OT	4	1

Professor/a de contacte

Nom: Francisco Javier Tirado Serrano

Correu electrònic: franciscojavier.tirado@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: No

Grup íntegre en espanyol: Sí

Altres indicacions sobre les llengües

La llengua d'alguns materials és el catalán

Prerequisits

És una assignatura de quart curs, que pressuposa la prèvia adquisició de coneixements i perspectives aportats pel conjunt dels cursos anteriors, especialment per assignatures com *Influència social i grups* i *Psicologia de les Organitzacions*.

Objectius

Contextualització:

L'assignatura parteix de l'estudi del concepte de treball com a fenomen socioeconòmic, històric i cultural, de les modalitats més significatives d'aquest tipus d'activitat humana, de les seves dimensions (des d'una perspectiva interdisciplinària i de múltiples nivells d'anàlisi), de les seves divisions (tècnica, social, de gènere, etc.), de les seves condicions de realització (físiques, socials, contractuals, etc.), dels seus significats i sentits i de les seves formes d'organització.

La relació de la situació ocupacional (ocupació, atur i subocupació) amb el benestar psicològic ocupa una part central de la matèria. Per a això, es resumeix l'evidència empírica acumulada per la investigació científica sobre determinats efectes econòmics, sociopolítics i psicosocials de l'experiència laboral, de les variables que els modulen i dels marcs teòrics que els fan comprensibles. Sobre aquesta base, es tracta dels factors de risc psicosocial inherents a les condicions de treball i a les formes d'organització i de gestió del mateix, que estan en l'origen d'algunes epidèmies psicosocials emergents en els camps de la salut i de la qualitat de vida laborals. En tots els casos, es tracta de caracteritzar cada problemàtica, de descriure les seves circumstàncies d'aparició i d'analitzar possibles formes de prevenir-la.

Objectius formatius:

- Familiaritzar amb l'estudi interdisciplinari del món del treball i de les experiències i relacions que implica.
- Analitzar la dimensió psicosocial del treball i de l'experiència laboral.
- Esquematitzar els desenvolupaments teòrics sobre treball, ocupació, desocupació i subocupació.

- Descriure el caràcter socio-històric i cultural dels fenòmens i processos laborals.
- Familiaritzar amb enfocaments teòrics i desenvolupaments empírics rellevants en el camp de la prevenció de riscos psicosocials en el treball.

Objectius d'aprenentatge:

- Manejar el vocabulari bàsic i les categories d'anàlisi i intervenció en l'àmbit de la psicologia social aplicada al treball i a les relacions laborals.
- Descriure el desenvolupament sociohistòric del treball i de les relacions laborals.
- Reconèixer la construcció del treball com a categoria central de la subjectivitat.
- Explicar l'impacte psicosocial de la situació ocupacional i de les condicions de treball.
- Discutir aspectes epistemològics, teòrics, ètics i metodològics de la investigació i intervenció psicosocial en l'àmbit del treball i de la seva organització.
- Identificar diferents tipus de factors de risc psicosocial en l'entorn laboral contemporani.
- Descriure i valorar l'impacte psicosocial dels diferents tipus de factors de risc analitzats.

Competències

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi valorant l'impacte social, econòmic i mediambiental.
- Aplicar estratègies i mètodes d'intervenció directes sobre els contextos: construcció d'escenaris saludables, etc.
- Comunicar-se eficaçment, fent ús dels mitjans apropiats (orals, escrits o audiovisuals), tenint en compte la diversitat i tots aquells elements que puguin facilitar o dificultar la comunicació.
- Definir els objectius i elaborar el pla d'intervenció en funció del propòsit d'aquesta intervenció (prevenció, tractament, rehabilitació, inserció, acompanyament).
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
- Participar activament en la configuració de les normes socials, professionals i ètiques en les activitats relacionades amb la professió.
- Reconèixer els determinants i els factors de risc per a la salut, i també la interacció entre la persona i el seu entorn físic i social.

Resultats d'aprenentatge

1. Adaptar els continguts i metodologia de comunicació a situacions diverses.
2. Analitzar les desigualtats per raó de sexe/gènere i els biaixos de gènere en l'àmbit de coneixement propi.
3. Analitzar una situació i identificar-ne els punts de millora.
4. Comunicar de manera inclusiva, evitant un ús sexista o discriminatori del llenguatge.
5. Coordinar les accions i els agents implicats en la intervenció.
6. Desenvolupar estratègies d'intervenció preventives en l'àmbit de la salut laboral.
7. Desenvolupar tècniques dirigides a la mediació, la negociació i la resolució de conflictes.
8. Identificar les implicacions socials, econòmiques i/o mediambientals de les activitats academicoprofessionals de l'àmbit de coneixement propi.
9. Identificar les principals desigualtats i discriminacions per raó de sexe/gènere presents a la societat.
10. Identificar les variables que intervenen en els riscos psicosocials.
11. Identificar situacions que necessiten un canvi o millora.
12. Organitzar i aplicar el pla d'intervenció.
13. Participar activament en la configuració de les normes socials, professionals i ètiques en les activitats relacionades amb la professió.
14. Planificar accions i recursos necessaris per a la intervenció.
15. Ponderar els riscos i les oportunitats de les propostes de millora tant pròpies com alienes.
16. Proposar nous mètodes o solucions alternatives fonamentades.

17. Proposar noves maneres de mesurar la viabilitat, lèxit o el fracàs de la implementació de propostes o idees innovadores.
18. Proposar projectes i accions viables que potenciïn els beneficis socials, econòmics i/o mediambientals.
19. Reconèixer els indicadors d'un mal disseny de llocs de treball.
20. Relacionar els factors organitzacionals amb les necessitats personals.
21. Utilitzar la terminologia adequada a les persones amb qui s'interactua.
22. Valorar l'impacte de les dificultats, els prejudicis i les discriminacions que poden incloure les accions o projectes, a curt o llarg termini, en relació amb determinades persones o col·lectius.

Continguts

Continguts:

1. El treball com a valor en les societats humanes.
-Concepte de treball, modalitats i dimensions
2. Psicologia Social del Treball remunerat i no remunerat.
3. Treball, desocupació i precarietat al segle XXI.
-Salut laboral: estrès, burnout...
4. Nous capitalismes i noves conceptualitzacions del treball.

Metodologia

Les activitats dirigides de l'assignatura s'imparteixen en grups grans (12 sessions) i petits (6 sessions), sempre en sessions de 2 hores. El seu desenvolupament combina els següents recursos didàctics:

- Les 12 sessions amb grups grans amb format de *classe magistral* (amb suport multimèdia).
- 2 de les que es facin amb grups petits consistiran en discussió a l'aula de material teòric de suport prèviament distribuït.
- I a les altres 4 sessions amb grups petits es tractarà de reflexionar i de debatre sobre casos pràctics i sobre aspectes epistemològics i metodològics de la recerca en la disciplina.

Les activitats supervisades, a nivell grupal i individual, tractaran concretament sobre qüestions associades al disseny i a la preparació d'una lliçó magistral.

Les activitats autònomes consistiran en revisió individual de material bibliogràfic i documental, que donarà lloc a la realització d'esquemes, mapes conceptuals i resums, que seran utilitzats posteriorment en els treballs individual i grupal.

Nota: La metodologia docent i l'avaluació proposades poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries. L'equip docent detallarà a través de l'aula moodle o el mitjà de comunicació habitual el format presencial o virtual/on-line de les diferents activitats dirigides i d'avaluació, tenint en compte les indicacions de la facultat en funció del que permeti la situació sanitària.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
-------	-------	------	--------------------------

Tipus: Dirigides

D1. Classe magistral	24	0,96	5, 6, 12, 14, 19, 20
D2. Sessions grups aula	12	0,48	7, 8, 13, 18
Tipus: Supervisades			
S1. Supervisió grupal	10	0,4	1, 2, 4, 9
S2. Tutoria individual	4	0,16	
Tipus: Autònomes			
A1. Revisió individual de literatura	25	1	3, 11
A2. Treball individual	33	1,32	4, 21
A3. Treball Grupal	40	1,6	15, 16, 17, 21, 22

Avaluació

Les competències d'aquesta assignatura seran avaluades mitjançant les següents proves:

- 1. Treball escrit individual(40% nota). Prova en forma d'examen tipus test que es realitzarà en el segon periode avaluatiu.
- 2.. Treball individual (30% nota): Dos petits assajos de 500 paraules cadascú que es lliuraran via moodle entre les setmanes 7 i 10 sobre el procés i el resultat del treball teòric i empíric realitzat en el curs.
- 2. Treball de grup (30% nota): Preparació en grup d'una lliçó magistral relacionada amb la temàtica i l'enfocament del curs, del que se'n farà un informe final que es lliurará via moodle la setmana 12.

Assignatura Superada: Evidència de l'assoliment de les competències avaluades amb una nota igual o superior a 5.

No evaluable: Qualificació de qui no hagi lliurat evidències d'aprenentatge amb un pes igual o superior a 4 punts (40%).

Avaluable No aprovat: Qualificació de qui no hagi assolit la nota mínima de 5.

Recuperació: Podrà optar-hi qui, havent participat en les activitats avaluades amb un pes mínim total de 2/3 de la qualificació total, n'hagi assolit una nota mínima de 3,5 i no hagi superat l'assignatura durant l'avaluació continuada. La recuperació consistirà en una prova global de tota la matèria i la seva qüalificació contarà com a nota final de l'assignatura.

No es preveu que l'alumnat de 2ª o posterior matrícula s'avalui mitjançant una única prova de síntesi no recuperable.

LES PAUTES GENERALS D'AVALUACIÓ DE LA FACULTAT ES PODEN CONSULTAR AL SEGÜENT ENLLAÇ: <https://www.uab.cat/web/estudiar/graus/graus/avaluacions-1345722525858.html>

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Av1. Prova escrita individual	40	2	0,08	5, 6, 7, 10, 12, 14, 19, 20
Av2. Treball individual	30	0	0	

Bibliografia

El llibre de referència en la majoria de temàtiques serà:

Gálvez, A. y Tirado, F. (2012) Capitalismo y trabajo. Problemàtiques socials del món contemporani. Barcelona: Editorial UOC.

Fonts d'informació bàsica

Alcover, C. M. Martínez, D. Rodríguez, F. & Domínguez, R. (2004). *Introducción a la Psicología del Trabajo*. Madrid: McGraw-Hill.

Blanch, J. M. (2012). *Trabajar y Bienestar*. Barcelona: UOC.

Blanch, J. M. (Coord.) (2003). *Teoría de las Relaciones Laborales. Vol.1. Fundamentos. Vol 2. Desafíos*. Barcelona: Editorial UOC.

Borman, W. C. Ilgen, D. R & Klimoski, R. J. (Eds.). (2003). *Handbook of Psychology. Vol. 12: Industrial and Organizational Psychology*. New York: Wiley & Sons.

Chmiel, N. (2000). (Ed.). *Introduction to Work and Organizational Psychology. A European Perspective*. Oxford: Blackwell.

Cooper, C. L. & Locke, E. (Eds.). (2000). *Industrial and Organizational Psychology: Linking Theory and Practice*. Oxford: Blackwell.

Cooper, C. L. & Robertson, I. T. (Eds.). (2004). *International Review of Industrial and Organizational Psychology, Vol.19*. Chichester: Wiley & Sons.

Doyle, C. E. (2003). *Work and Organizational Psychology*. Hove: Psychology Press.

Garrido, A. (coord.). (2004). *Sociopsicología del Trabajo*. Barcelona: Editorial UOC.

Köhler, H. & Martín, A. (2005). *Manual de sociología del trabajo y de las relaciones laborales*. Madrid: Delta.

Martín-Quirós, M.A. y Zarco, V. (2009). *Psicología del Trabajo, de las Organizaciones y de los Recursos Humanos*. Madrid: Pirámide.

Muchinsky, P. M. (2000). *Psicología Aplicada al Trabajo: una Introducción a la Psicología Industrial y Organizacional*. Madrid: Paraninfo, 2001.

Salanova, M. (Ed.).(2009). *Psicología de la salud ocupacional*. Madrid: Síntesis.

Salanova, M. & Schaufeli, W. (2009). *El engagement en el trabajo*. Madrid: Alianza.

Tirado, F.; Gálvez, A. y Baleriola, E. (2017). *Las organizaciones en el siglo XXI. Un enfoque psicosocial y político*. Barcelona: Editorial UOC.

Tirado, F.; Baleriola, E. y Gálvez, A. (2017). *Critical Management Studies. Hacia unas organizaciones más éticas y sostenibles*. Barcelona: Editorial UOC.

Warr, P. (2007). *Work, Happiness and Unhappiness*. Mahwah, NJ: LEA.

Fonts d'informació especialitzada

Revistes

Archivos de Prevención de Riesgos Laborales

European Journal of Work and Organizational Psychology

International Journal of Organisational Behavior

Journal of Occupational Health Psychology

Journal of Organizational Behavior

Revista de Psicología del Trabajo y las Organizaciones. Journal of Work and Organizational Psychology

Instituciones

European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions

<http://www.eurofound.europa.eu/publications>

International Labour Organization (ILO). <http://www.ilo.org/global/publications>

Instituto Nacional de Seguridad e Higiene en el Trabajo <http://www.insht.es/portal/site/Insht/menuitem>

Ministerio de Trabajo e Inmigración: <http://www.mtin.es>

Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales <http://www.mtas.es>

European Agency for Safety and Health at Work. <http://osha.europa.eu/publications>

U.S. Department of Labor Office of the Assistant Secretary. Occupational Safety and Health Administration.

<http://www.osha.gov/>

Society for Industrial and Organizational Psychology (SIOP). www.siop.org/gtp/ Association of Work and Organizational Psychology (EAWOP). <http://www.eawop.org/web/> European

Programari

No es farà servir cap programari específic